



**I Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні виклики інноваційного розвитку економіки
людських ресурсів у глобальному вимірі”**

*Присвячується 55-річчю кафедри Управління
персоналом та економіки праці ОНЕУ*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки і управління підприємництвом

**УНІВЕРСИТЕТ СТЕРЛІНГА
(М. СТЕРЛІНГ, ВЕЛИКОБРИТАНІЯ)**

**ABERYSTWYTH UNIVERSITY
(М. АБЕРІСТВІТ, ВЕЛИКОБРИТАНІЯ)**

**МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
І МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Актуальні виклики інноваційного
розвитку економіки людських ресурсів
у глобальному вимірі»**

26-27 жовтня 2023 року

Одеса

2023

УДК 331.101.262.001.76

За загальною редакцією:

Ковальов А.І., доктор економічних наук, професор, ректор

Одеського національного економічного університету

Літвінов О.С., доктор економічних наук, професор, проректор

з наукової роботи Одеського національного економічного університету

Познанська І.В., доктор економічних наук, професор,

завідувачка кафедрою управління персоналом та економіки праці

Одеського національного економічного університету

Укладач:

Петровська О. М., к. п. н., доцент кафедри управління

персоналом та економіки праці

Одеського національного економічного університету

Актуальні виклики інноваційного розвитку економіки людських ресурсів у глобальному вимірі: матеріали доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 26-27 жовтня 2023 року) / За заг. ред.:

А. І. Ковальов, О. С. Літвінов, І. В. Познанська, О. М. Петровська та ін.

- Одеса: ОНЕУ, 2023. – 220 с.

У збірнику викладено матеріали доповідей учасників I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні виклики інноваційного розвитку економіки людських ресурсів у глобальному вимір» (м. Одеса, 26-27 жовтня 2023 року, м. Одеса), у яких розглядаються тренди та виклики HR-індустрії в сучасних умовах, інноваційні підходи до вирішення сучасних проблем соціально-трудої сфери, соціально-економічні тенденції та трансформація ринку праці, управління інтелектом в умовах діджиталізації економіки, соціальна робота, організаційна психологія та культура праці та інші питання.

УДК 331.101.262.001.76

Подунай В.В.

к.е.н., доцент, доцент кафедри
економіки праці, Маріупольський
державний університет

МІГРАЦІЙНІ ЧИННИКИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СВІТОВОГО РИНКУ ПРАЦІ

Визначальною особливістю сучасного етапу світогосподарського розвитку є загострення проблеми трансформації ринку праці, що відбуваються під впливом активізації процесів міжнародної міграції населення.

Міжнародна міграція в сучасних умовах набула глобального характеру, охоплюючи більшість країн світу. При цьому головну роль у зростанні загальних масштабів міграційних переміщень відіграє трудова міграція. Збільшення масштабів і інтенсивності потоків робочої сили виступає передумовою потужних трансформацій світового ринку праці.

Метою дослідження є визначення міграційних чинників трансформації світового ринку праці.

Загострення проблеми трудових ресурсного забезпечення економіки зумовлює необхідність та **актуальність** постійного аналізу динаміки міграційних процесів та їх впливу та трансформації світового ринку праці.

Серед українських вчених, вивченням питання міграційного чинника трансформацій світового ринку праці приділяють увагу такі науковці: О. Булатова, С. Калініна [1], О. Герасименко, А. Колот [2], Л. Михайлишин [3] та інші.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі світогосподарського розвитку явище міжнародної міграції набуває все більшого масштабу, перетворюючись провідний важіль системи трудових ресурсного забезпечення економіки. Згідно з даними Світового Банку, станом на 2022 р. кількість мігрантів у світі становить біля 184 млн. осіб (з яких 37 млн. осіб є біженцями), що складає приблизно 2,3% світового населення.

Протягом останніх 50 років відбулося збільшення чисельності міжнародних мігрантів. У 2020 р. в країні, яка не є країною їх народження, проживали майже 281 млн. осіб [4] та з цією цифрою погоджується Міжнародна організація міграції [5]. Це приблизно на 128 млн. більше, ніж 30 роками раніше (у 1990 р. - 153 млн.) і більш ніж утричі більше за їхню чисельність у 1970 р.

Розподіл мігрантів по країнах призначення у розрізі груп країн за рівнем доходів свідчить про стійке та поступове зростання припливу мігрантів до країн з високим рівнем доходів при збереженні стабільної кількості мігрантів до інших груп країн (рисунок 1).

Переважає більшість людей живе в країні, де вони народилися. Вплив COVID-19 на світову популяцію міжнародних мігрантів досить складно оцінити. Проте, за оцінками, COVID-19 міг скоротити зростання кількості міжнародних мігрантів приблизно на два мільйони осіб. Іншими словами, якби не COVID-19,

чисельність міжнародних мігрантів у 2020 р. ймовірно, склала б близько 283 млн. осіб [7, с. 23].

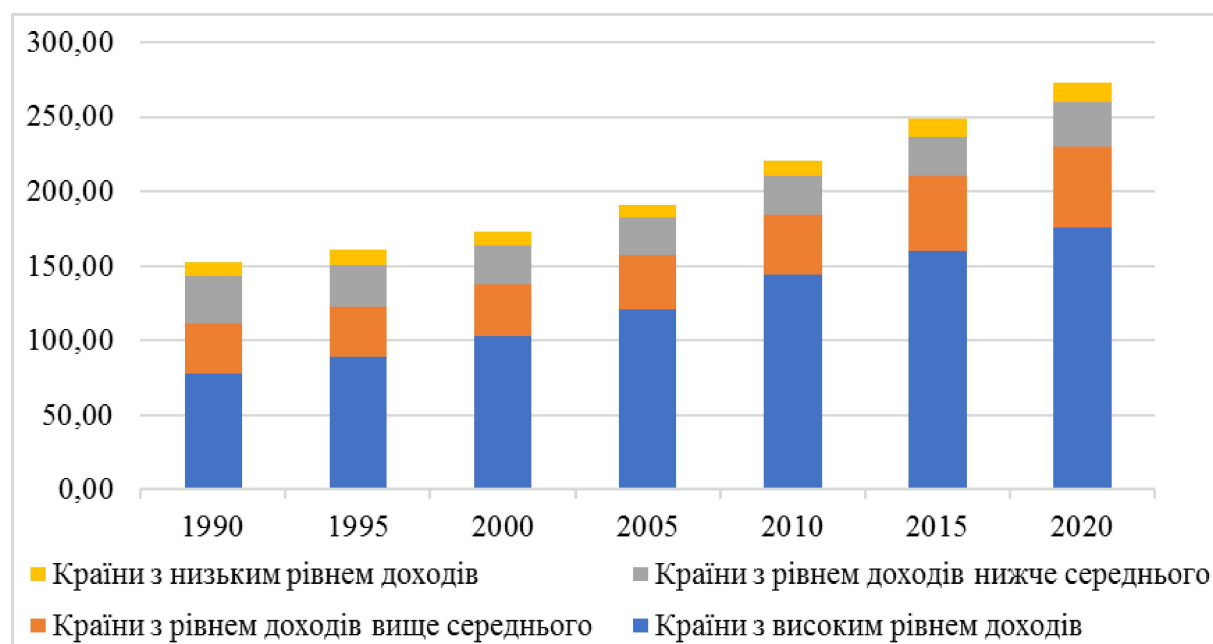


Рис 1. Динаміка мігрантів по країнах призначення, 1990-2020 рр., млн. осіб [4]

Існують також певні відмінності у процесах міграції працівників з різним рівнем кваліфікації, які, зазвичай, направляються в різні типи країн. Значна частка низькокваліфікованих мігрантів переміщується в межах свого регіону: у 2020 р. близько половини всіх низькокваліфікованих мігрантів прямували до сусідніх країн. У тих випадках, коли вони мігрують далі, то, як правило, переміщуються до більш знайомих місць, тобто туди, де вони можуть розмовляти домінуючою мовою або мають доступ до соціальних мереж на основі своєї етнічної приналежності, громади чи національності[7]. Вони уникають таких бар'єрів, як більші фінансові обмеження або більші труднощі з пошуком роботи у віддалених або менш знайомих місцях.

Висококваліфіковані особи, навпаки, переважно мігрують до країн з високим рівнем доходу, і ця тенденція з часом посилюється. Висококваліфіковані мігранти часто виграють від більшого попиту на їхні навички та більш сприятливих міграційних правил. У деяких країнах вони також мають спрощений доступ до права на проживання та громадянства.

Напрямки міграційних потоків не є усталеними і можуть змінюватись. Деякі країни і регіони у певний період часу стають більш важливими країнами походження або призначення, тоді як інші відходять на другий план чи зникають. Наприклад, великі переміщення з Європи до Латинської Америки у минулому столітті сьогодні вже не спостерігаються; міграція до країн Перської затоки майже не існувала 60 років тому, але на сьогодні дані країни є пунктом призначення в рамках деяких найбільших міграційних коридорів; Ірландія та

Італія, що раніше виступали як країни походження мігрантів, перетворились на країни призначення.

Міграція може бути як постійною, так і тимчасовою. Наприклад, в Австралії багато висококваліфікованих іммігрантів приїжджають з наміром постійно жити в країні призначення (одразу сім'єю або планують перевезти сім'ю пізніше). Для інших міграція лише тимчасова: вони переїжджають на певний період часу, щоб вчитися або працювати, з наміром після цього повернутися додому. На тимчасову стратегію припадає більшість переміщень до країн Перської затоки, Республіки Корея та Малайзії. Проте відмінність між тимчасовою та постійною міграцією є розмитою, оскільки багато людей, які спочатку мали намір переїхати лише на кілька років, продовжують своє перебування в країні призначення на десятиліття, а іноді й на все життя. Наслідки тимчасової та постійної міграції – переваги, які привносять мігранти, виклики, які вони створюють, і політичні заходи, яких вони вимагають, – помітно відрізняються. Відповідно, аналіз причин та мети міграційних потоків в країнах має бути використано при корегування державної міграційної політики.

Висновки. Проведений аналіз сучасних міграційних процесів свідчить про їх активізацію, навіть незважаючи на те, що COVID-19 міг скоротити зростання кількості міжнародних мігрантів приблизно на два мільйони осіб. Визначено відмінності спрямування висококваліфікованих та низькокваліфікованих мігрантів. Активізація міграційних тенденцій в глобальній економіці виступають детермінантами змін трудових ресурсного забезпечення економіки та трансформації світового ринку праці.

Список літератури:

1. Калініна С.П., Булатова О.В., Кушнарєнко О.П., Савченко Е.О. Розвиток світового ринку праці в умовах глобалізації: трансформаційний дискурс. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора С. П. Калініної, д-ра екон. наук, професора О.В. Булатової. Вінниця: ТВОРИ. 2022 р. 221 с.
2. Колот А.М., Герасименко О.О. Праця XXI: філософія змін, виклики, вектори розвитку. Монографія. К.: КНЕУ імені Вадима Гетьмана. 2021. 487 с.
3. Калініна С.П., Михайлишин Л.І., Коровчук Ю.І., Савченко Е.О. Трансформація трудових ресурсного забезпечення світової економіки: глобалізаційний дискурс. Монографія. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора С. П. Калініної. Вінниця: ТВОРИ, 2021. 256 с.
4. International Migrant Stock 2020. ДЕСП ООН . New York. URL: www.un.org/development/desa/pd/content/international-migrant-stock
5. Migration Data Portal. Міжнародна організація міграції. URL: https://www.migrationdataportal.org/international-data?i=stock_abs_&t=2020
6. World Migration Report, Міжнародна організація міграції., 2023. <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022>
7. McKenzie, D., & Rapoport, H. Self-selection Patterns in Mexico-U.S. Migration: the Role of Migration Networks. *The Review of Economics and Statistics*, 2010. 92(4). P. 811-821. URL: <http://www.jstor.org/stable/40985796>